

APSTIPRINU:

VSIA „Latvijas Jūras administrācija”
Jūrnieku reģistra vadītājs
K. Innuss
2025. gada 26. septembrī

Mācību kursu standartprogramma
„Pamatapmācības kurss darbam uz kuģiem polārajos
ūdeņos”
(Versija Nr. 2)

**(Minimālās prasības mācību kursu programmas saturam,
noformēšanai un īstenošanai)**

Izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 15. decembra noteikumiem Nr.710
“Jūrnieku profesionālās sagatavošanas programmu sertificēšanas, īstenošanas un uzraudzības
noteikumi”.

RĪGA
2025

Saturs

	Lappuse
Ievads.....	4
I. Programmas mērķis.....	4
II. Plānotie rezultāti	4
III. Programmas apguves kvalitātes novērtēšana	5
IV. Apmācāmo uzņemšanas noteikumi	5
V. Mācību grupas ierobežojumi	5
VI. Mācību plāns	6
VII. Prasības mācībspēku kvalifikācijai	7
VIII. Infrastruktūra	8
Mācību telpas (T)	8
Laboratorijas (LAB)	8
IX. Tehniskais nodrošinājums	8
Mācību iekārtas un aprīkojums (A)	8
X. Informatīvais nodrošinājums	8
Metodiskie mācību līdzekļi (M)	8
Mācību literatūra (L)	8
Papildu literatūra (P)	8
Uzskates līdzekļi (U)	9
Video un audio materiāli (V)	9
Digitālie mācību līdzekļi un resursi (D)	9
IMO izdevumi (IMO)	9
Izdales materiāli (IM)	9
XI. Pielikumi	10
1. Mācību procesa grafiks	10
2. Programmas instruktoru saraksts	10
3. Programmas vērtētāju saraksts	11
4. Apliecinājums par kursa apguvi	12
5. Detalizētais mācību plāns	13
6. Noslēguma pārbaudījuma dokumentācija	13

Izmaiņu vēsture

Redakcija	Izmaiņu apkopojums
26.09.2025.	Aktualizēts/precizēts ievads un programmas mērķis.
	Programmas apguves kvalitātes novērtēšanā precizēti programmas apguves nosacījumi un apliecinājuma par kursa apguvi izsniegšanas kārtība.
	Precizēts mācību grupas ierobežojums praktiskajās nodarbībās.
	Mainīts 4. pielikuma nosaukums (no “Dokumentārs apliecinājums” uz “Apliecinājums par kursa apguvi”) un saturs (no “Kursu apliecība” uz “Apliecinājums par kursa apguvi”), noteikta dokumenta elektroniska parakstīšana u.c. saturiskas izmaiņas.

Ievads

VSIA „Latvijas Jūras administrācija” Jūrnieku reģistrs (turpmāk – Jūrnieku reģistrs), lai nodrošinātu STCW konvencijas V/4 noteikuma un STCW kodeksa **A-V/4 sadaļas 1. punkta** prasību izpildi, ir izstrādājis mācību kursu standartprogrammas „Pamatapmācības kurss darbam uz kuģiem polārajos ūdeņos” otro versiju.

Programma ir izstrādāta atbilstoši STCW kodeksa **A-V/4-1** standartam un IMO paraugkursa 7.11 “*Basic Training for Ships Operating in Polar Waters*” rekomendācijām.

Programma ir paredzēta kapteiņiem, vecākajiem stūrmaņiem un sardzes stūrmaņiem uz kuģiem polārajos ūdeņos.

I. Programmas mērķis

Programmas mērķis ir nodrošināt iespēju apmācāmajiem apgūt zināšanas, izpratni un prasmes šādu STCW kodeksa **A-V/4-1** standartam atbilstošu kompetenču apguvei:

1. Veicināt drošu kuģa ekspluatāciju polārajos ūdeņos;
2. Nodrošināt kuģa atbilstību likumdošanas prasībām;
3. Veicināt drošu darba praksi;
4. Reaģēt uz ārkārtas situācijām;
5. Nodrošināt atbilstību noteikumiem par piesārņojuma novēršanu un novērst vides apdraudējumu.

II. Plānotie rezultāti

Apgūstot programmu "Pamatapmācības kurss darbam uz kuģiem polārajos ūdeņos", apmācāmais iegūst:

1. Izpratni par ledus raksturlielumiem, tiptiem un kuģošanas rajoniem, kur ledus var tikt sastapts;
2. Izpratni par kuģa veikspēju ledus un zemas temperatūras apstākļos;
3. Spējas ekspluatēt un manevrēt kuģi ledū;
4. Zināšanas par normatīvo aktu prasībām kuģiem, kurus ekspluatē polārajos ūdeņos;
5. Izpratni par komandas sagatavotību, darba apstākļiem un drošību;
6. Izpratni par vides piesārņojuma novēršanu un noteikumu ievērošanu.

III. Programmas apguves kvalitātes novērtēšana

Par programmas mērķa sasniegšanu liecina apmācāmā:

1. Teorētisko nodarbību 90 % apmeklējums;
2. Praktisko nodarbību 100% apmeklējums;
3. Pozitīvs novērtējums praktiskajos uzdevumos;
4. Pozitīvs vērtējums noslīguma pārbaudījumos.

Ja mācību iestāde izmanto testu kā pārbaudes veidu, tad teorētisko zināšanu noslīguma pārbaudījumā jāiekļauj ne mazāk kā 20 jautājumi vienā variantā. Lai noslīguma testu uzskatītu par nokārtotu, apmācāmajam jāiegūst vismaz 70% pozitīvs vērtējums.

Par praktisko uzdevumu izpildi liecina pozitīvs novērtējums atbilstoši izstrādātajiem vērtēšanas kritērijiem.

Gadījumā, ja apmācāmā persona noslīguma pārbaudījumā ir saņēmusi negatīvu novērtējumu, tad tai tiek dota iespēja to kārtot atkārtoti. Ja arī otro reizi noslīguma pārbaudījums netiek nokārtots, persona apgūst mācību kursu programmu atkārtoti.

Pēc sekmīgas programmas apguves mācību iestāde apmācāmajai personai izsniedz apliecinājumu par kursa apguvi, kas ir pamats prasmju sertifikāta (COP) saņemšanai Jūrnieku reģistrā pēc Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumos Nr. 895 “Jūrnieku sertificēšanas noteikumi” noteikto prasību izpildes.

Apliecinājumā norādītais izdošanas datums ir diena, kad apmācāmais ir sekmīgi apguvis programmu, un apliecinājums elektroniski ir jāparaksta tajā pašā dienā.

Piezīme: Apliecinājums par kursa apguvi nav derīgs darbam uz kuģiem.

IV. Apmācāmo uzņemšanas noteikumi

Prasības uzņemšanai programmā:

- ✓ Kvalifikāciju apstiprinošs dokuments saskaņā ar STCW konvencijas II/1, II/2 vai II/3 noteikumu prasībām.

V. Mācību grupas ierobežojumi

Maksimālais apmācāmo skaits teorētiskajās nodarbībās ir 24 personas, bet praktiskajās nodarbībās - 8 personas uz 1 instruktoru. Maksimālais apmācāmo skaits teorētiskajās nodarbībās un praktiskajās nodarbībās atbilst pieejamajam infrastruktūras un mācību līdzekļu nodrošinājumam, tostarp vietu skaitam pie treniņiem, laboratorijās un tml., taču jebkurā gadījumā tas nepārsniedz 24 personas, lai instruktors varētu veltīt pietiekami daudz uzmanības katram apmācāmajam.

VI. Mācību plāns

N.p.k.	Tēmas un apakštēmas	Stundu skaits ¹		
		Teorija	Praktiskās nodarbības	Kopā
1.	Ievads kursā, ledus raksturojums un noteikšana			
1.1.	Ledus veidošanās, pieaugums, novecošana un kušanas stadijas			
1.2.	Sniega pārklāts ledus			
1.3.	Ledus tipi, to īpašības un koncentrācija			
1.4.	Ziņojumi par apledojumiem, terminoloģija			
1.5.	Pazīmes tuvumā esoša ledus noteikšanai			
1.6.	Laikapstākļu prognožu ticamība, balstoties uz prognozēto un esošo laikapstākļu atšķirību			
1.7.	Laikapstākļu, straumes, plūdmaiņu un vēja ietekme uz ledus veidošanos un kustību			
1.8.	Ledus spiediens un to iedalījumi			
2.	Likumdošanas prasības			
3.	Kuģa parametri			
3.1.	Kuģu tipi un korpusa dizaini			
3.2.	Prasības kuģiem, lai kuģotu ledus apstākļos			
3.4.	Kuģa dzinēju darbība ledus apstākļos			
3.5.	Kuģu iedalījums pēc paaugstinātas korpusa stiprības kuģošanai ledus apstākļos, to noturības īpašības			
4.	Navigācija ledus apstākļos			
4.1.	Tuvošanās un ieiešana ledū			
4.2.	Manevrēšana atpakaļgaitā			
4.3.	Iešana caur ledu			
4.4.	Kuģa bojājumi			
4.5.	Kuģa manevrētspēja ledū			
4.6.	Navigācijas sardze			
5.	Pārgājiena plāna sagatavošana un ziņošana			
5.1.	Pārgājiena plānošana			
5.2.	Saziņa A4 rajonos			
5.3.	Pakalpojumu sniegšana polārajos ūdeņos			
6.	Ledlaužu palīdzība			
6.1.	Prasības ledlaužiem polārajos ūdeņos			
6.2.	Drošs ātrums un distance			
7.	Kuģošana polārajos ūdeņos un zemas temperatūras apstākļos			
7.1.	Noteikumi kuģa sagatavošanai kuģošanai ziemas apstākļos			
7.2.	Zemas temperatūras ietekme uz kuģa iekārtām			

¹ Piezīmes:

Mācību stundu skaits ir norādīts akadēmiskajās stundās (40 minūtes)

Mācību iestāde, sastādot mācību plānu, sadala norādīto minimālo mācību stundu skaitu attiecīgajos priekšmetos un nosaka teorētisko un praktisko mācību stundu skaitu, lai tiktu sasniegti II nodaļā norādītie plānotie rezultāti.

Ieteicamais maksimālais stundu skaits dienā – 11 akadēmiskās stundas

7.3.	Kravas operācijas polārajos ūdeņos			
7.4.	Pasažieru uzņemšana un nodošana polārajos ūdeņos			
7.5.	Kuģa virsbūves un klāja apledošana			
8.	Ekipāžas sagatavošana, darba apstākļi un drošība			
8.1.	Droša darba procedūras, polārajos apstākļos			
8.2.	Izdzīvošanas paņēmieni polārajos ūdeņos			
8.3.	Meklēšana un glābšana polārajos ūdeņos			
9.	Apkārtējā vide			
9.1.	Piesārņojuma novēršana polārajos ūdeņos			
9.2.	Naftas noplūde un piesārņojums			
9.3.	Dažāda veida atkritumi			
10.	Praktiskie uzdevumi			
11.	Noslēguma pārbaudījums			
Kopā:				34

Par programmas īstenošanu atbildīgā(s) persona(s): _____

(paraksts, vārds un uzvārds, amats)

VII. Prasības mācībspēku kvalifikācijai²

Nodarbību veids	Minimālās prasības mācībspēku kvalifikācijai
Teorētiskās nodarbības	✓ Saskaņā ar STCW konvencijas prasībām kvalificēts kuģa kapteinis vai vecākais kapteiņa palīgs ar apstiprinātu vismaz 1 gada jūras cenzu, kuģojot polārajos ūdeņos vai arī līdzvērtīga pieredze kuģojot ledus apstākļos, pildot navigācijas sardzes pienākumus; ✓ Persona apmācīta saskaņā ar STCW kodeksa A-I/6 sadaļas prasībām un sertificēta VSIA „Latvijas Jūras administrācija” Jūrnieku reģistrā kā instruktors-vērtētājs.
Praktiskās nodarbības ¹	✓ Saskaņā ar STCW konvencijas prasībām kvalificēts kuģa kapteinis vai vecākais kapteiņa palīgs ar apstiprinātu vismaz 1 gada jūras cenzu, kuģojot polārajos ūdeņos vai arī līdzvērtīga pieredze kuģojot ledus apstākļos, pildot navigācijas sardzes pienākumus; ✓ Persona apmācīta saskaņā ar STCW kodeksa A-I/6 sadaļas prasībām un sertificēta VSIA „Latvijas Jūras administrācija” Jūrnieku reģistrā kā instruktors-vērtētājs.

² Instruktoriem, kuri nodrošina apmācību, izmantojot simulatoru, jābūt apmācītiem un sertificētiem darbam ar attiecīgā tipa simulatoru, kā arī jāpārzina simulatora programmatūra un jāspēj demonstrēt simulatora funkcionālās iespējas atbilstoši STCW kodeksa A-I/12 un B-I/12 iedaļas prasībām.

Atsevišķas teorētiskās un praktiskās nodarbības (tēmas), kas neprasa padziļinātas jūrniecības zināšanas, drīkst pasniegt personas, kuras ir attiecīgi kvalificētas un kompetentas konkrētajā jautājumā bez apstiprināta darba stāža jūrā.

VIII. Infrastruktūra

Mācību telpas (T)

K1. (norādīt mācību procesā izmantotās mācību telpas, piem., mācību telpa, vietu skaits 12)

Laboratorijas (LAB)

K1. ... (norādīt mācību procesā izmantotās laboratorijas un vietu skaitu tajās, piem., elektrotehniskā laboratorija, vietu skaits 12)

IX. Tehniskais nodrošinājums

Mācību iekārtas un aprīkojums (A)

A1. (norādīt mācību procesā izmantotās iekārtas un aprīkojumu [nosaukums, skaits], piem., instrumenti, datori, projektori, televizori, simulatori u.c.)

Nr.p.k.	Materiāli – tehniskā aprīkojuma un nodrošinājuma nosaukums	Daudzums
A1	Telpa teorētiskās daļas īstenošanai – mācību klase, kas aprīkota ar nepieciešamo aparāturu video, slaidu un citu audiovizuālo materiālu demonstrēšanai	
A2	Telpa praktisko uzdevumu izpildei	
A3	Instruktoru galds	
A4	Navigācijas simulators un tā sastāvdaļas praktisko uzdevumu izpildei	
A5	Navigācijas instrumenti praktisko uzdevumu izpildei	
A6	Instruktoru un apmācāmo radio sakaru komplekts	
A7	Cita nodrošinājuma uzskaitījums, kas tiek izmantots mācību procesā	
...	...	

X. Informatīvais nodrošinājums

Metodiskie mācību līdzekļi (M)

M1. (norādīt mācību procesā izmantotos metodiskos līdzekļus [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads], piem., IMO paraugkursi, instruktora rokasgrāmatas u.c.)

Mācību literatūra (L)

L1. (norādīt mācību procesā izmantoto mācību literatūru [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads], piem., mācību grāmatas, u.c. tām pielīdzināma literatūra)

Papildu literatūra (P)

P1. (norādīt mācību procesā izmantoto papildu literatūru [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads], piem., iekārtu ražotāju rokasgrāmatas/instrukcijas, uzzīņu literatūra, periodiskie izdevumi u.c.)

Uzskates līdzekļi (U)

U1. (norādīt mācību procesā izmantotos uzskates līdzekļus, piem., attēli, plakāti, maketi, modeļi, naturāli mācību objekti u.c.)

Video un audio materiāli (V)

V1. (norādīt mācību procesā izmantotos video un audio materiālus [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads])

Digitālie mācību līdzekļi un resursi (D)

D1. (norādīt mācību procesā izmantotos digitālos mācību līdzekļus un resursus, piem., elektroniskie izdevumi, interneta resursi, MS PowerPoint prezentācijas, datorapmācības (CBT) programmatūra u.c.)

IMO izdevumi (IMO)

I1. (norādīt mācību procesā izmantotos IMO izdevumus [nosaukums, izdevējs, izdošanas gads], piem., konvencijas, kodeksi, rokasgrāmatas u.c.)

Izdales materiāli (IM)

IM1. (norādīt mācību procesā izmantotos izdales materiālus [nosaukums, skaits], piem., vingrinājumi, shēmas, darba lapas, paraugi u.c.)

XI. Pielikumi

1. Mācību procesa grafiks

APSTIPRINU:

Izglītības/mācību iestādes vadītājs
vai cita atbildīgā amatpersona

_____ [V. Uzvārds]

20__ . gada __ . _____

Laiks	1.diena (datums)	2.diena (datums)	3.diena (datums)	 diena (datums)
09:00-10:20	1.Mācību tēma; 2.Kursu norises vieta; 3.Instruktoru vārds uzvārds.			
ss:mm-ss:mm				
ss:mm-ss:mm				
ss:mm-ss:mm	Pusdienu pārtraukums	Pusdienu pārtraukums	Pusdienu pārtraukums	Pusdienu pārtraukums
ss:mm-ss:mm				
ss:mm-ss:mm				

2. Programmas instruktoru saraksts

Instruktoru sarakstā tiek iekļautas personas, kuras ir norīkotas par programmas instruktoriem un ir atbildīgas par programmas īstenošanu atbilstoši mācību plānam un grafikam.

	Vārds, Uzvārds	Kvalifikācija (izglītība, kopējā profesionālā darba pieredze)	Pasniedzamās tēmas	Instruktoru- vērtētāja sertifikāta Nr.
1.	Pēteris Peteris	Kapteinis uz kuģiem ar 3000 BT un lielākiem (Latvijas Jūras akadēmija, Kuģu vadītājs - inženieris, 10 gadi)	Tēmas 1-2, 5, 7-8 (viss kurss)	JR-___/___
2.				

3. Programmas vērtētāju saraksts

Vērtētāju sarakstā jāiekļauj personas, kuras ir norīkotas par programmas vērtētājiem un ir atbildīgas par konkrētas programmas īstenošanas kvalitāti kopumā, vērtēšanas jautājumu (uzdevumu) izstrādāšanas un vērtēšanas procedūras ievērošanu.

	Vārds, Uzvārds	Kvalifikācija (izglītība, kopējā profesionālā darba pieredze)	Vērtējamās tēmas	Instruktoru- vērtētāja sertifikāta Nr.
1.	Alfrēds Alģis	Kapteinis uz kuģiem ar 3000 BT un lielākiem (Latvijas Jūras akadēmija, Kuģu vadītājs - inženieris, 10 gadi)	3., 4. tēma	JR-___/___
2.				

4. Apliecinājums par kursa apguvi

Latvijas Republika
Republic of Latvia

(izglītības iestādes vai mācību centra nosaukums/*name of the educational/training institution*)

(juridiskā adrese, tālrunis, e-pasta adrese, tīmekļvietnes adrese/*legal address, phone, e-mail, website address*)

Emblēma vai logotips

APLIECINĀJUMS PAR KURSA APGUVI
Pamatapmācības kurss darbam uz kuģiem polārajos ūdeņos
(saskaņā ar STCW A-V/4-1)

CONFIRMATION OF COURSE COMPLETION
Basic training for ships operating in polar waters
(in accordance with STCW A-V/4-1)

Nr./No _____

Vārds, uzvārds

Name, surname

Dzimšanas datums

Date of birth (dd.mm.yyyy.)

Izdošanas datums

Date of issue (dd.mm.yyyy.)

Mācību kursu programma ir sertificēta Latvijas Republikas Satiksmes ministrijā, un apliecinājuma par kursa apguvi izsniegšana ir saskaņota ar Latvijas Jūras administrāciju.

The training programme has been certified by the Ministry of Transport of the Republic of Latvia and the confirmation of course completion is issued under the approval of the Maritime Administration of Latvia.

Šis dokuments nav derīgs darbam uz kuģiem (paredzēts tikai sertificēšanas nolūkiem). <i>This document is not valid for service on ships (valid for certification purposes only).</i>

Iestādes pilnvarotais pārstāvis

Authorized representative of the training institution

(vārds, uzvārds/*name, surname*)

Ieraksts par kvalitātes sistēmas sertificēšanu

Record on certification of the quality system

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

This document is electronically signed with a secure electronic signature and contains time stamp

5. Detalizētais mācību plāns

Tēma, apakštēmas	Pasniedzšanas metode	Stundu skaits		Mācību līdzekļi
		Teorija	Prakt.	
1. Tēmas nosaukums				
...				
2.3. Apakštēmas nosaukums:				
2.3.1. Apakštēmas izklāsta punkti;	Videofilma	0,5		[A1],[A2]
2.3.2....	Demonstrācija, Instrukcija, Praktiskais uzdevums		0,5	[A1],[M2]

Par programmas īstenošanu atbildīgā persona:

(paraksts, vārds un uzvārds, amats)

Pielikumā jāpievieno praktisko uzdevumu apraksti.

6. Noslēguma pārbaudījuma dokumentācija

1. Teorētisko jautājumu un atbilžu datubāze (datubāzei jānodrošina jautājumu skaits vismaz diviem testa variantiem).
2. Praktisko uzdevumu apraksts un vērtēšanas kritēriji (gadījumā, ja noslēguma pārbaudījumā tiek iekļauti praktiskie uzdevumi).